

Stimulering biodiversiteit in ecologische aandachtsgebieden in Flevoland

Wim Stegeman, coordinator FAC

Gerichte inzet van vanggewassen

Pilot

Inhoud

Flevolands Agrarisch Collectief

- Aanleiding pilot
- Opzet pilot
- Monitoring
- Resultaten
- Conclusie

Opzet pilot

- Doel: stimulering biodiversiteit in Flevoland door vanggewas langer te laten staan.
- Basisvoorwaarden:
 - Effectiviteit
 - Inpasbaarheid
 - Financiële haalbaarheid
- Beoogd resultaat: verbeterde bodem en vogelstand.
- Financiers: Provincie Flevoland & Ministerie van Economische Zaken.
- Duur: 2 jaar 2015/16 en 2016/17

Groenbemester

Flevolands Agrarisch Collectief

- In de praktijk veel aandacht voor:
 - Hoeveelheid effectieve organische stof
 - Aaltjesbeheersing
 - Voldoen aan eisen GLB
- Toevoegen:
 - Voeding bodemleven
 - Verhoging biodiversiteit

Basis uitwerking

Flevolands Agrarisch Collectief

- Vanggewas laten staan tot **1 februari of 15 maart**
- Eenheden van voldoende omvang, groter dan **5 ha**
- Aansluiten bij **soorten in de praktijk**: bladrammenas, gele mosterd, (japanse) haver, gras, mengsels
- **Monitoring** op aanwezigheid
 - **Vogels** door Sovon
 - **Insecten** door Louis Bolk Instituut
 - **Bodemleven** door Koch Lab en WUR
- Vergelijken met perceel zonder vanggewas

Opzet Pilot

- Basis
 - 4-5 varianten in 7-8 herhalingen
- Varianten:
 1. (Japanse) haver
 2. Bladrammenas
 3. Gele mosterd
 4. Gras
 5. Mengsel van (minimaal 3) soorten
 6. Stoppelland tarwe
- Beheer: vroeg zaaien i.v.m. enige zaadvorming.
Bewerking gewas in overleg.

Deelname

- 2015/16

23 deelnemers

34 percelen

393 ha

- 2016/17

27 deelnemers

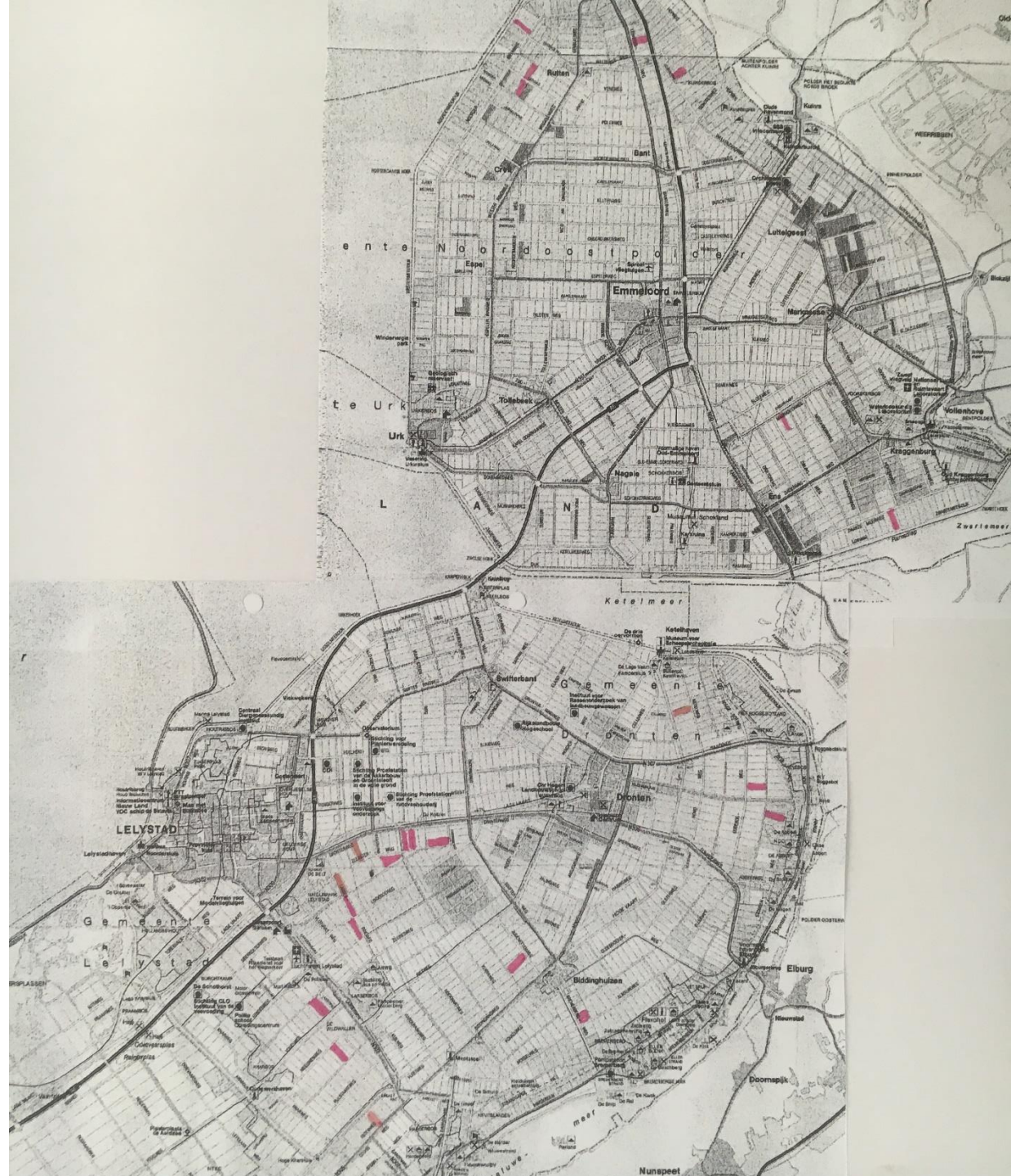
32 percelen

228 ha

Wie doen mee?

Voorjaarsploegers

Ploegloos

Monitoren

Flevolands Agrarisch Collectief

- bovengronds
 - vogel: op alle locaties in beide jaren
 - iedere 2 weken, methode WGK
 - insecten/spinnen: op 8 locaties in 2de jaar
 - rond 1 november en 1 februari
 - (als aanvullende indicator en mogelijke relatie met aanwezigheid van bepaalde vogels)
- ondergronds: op 8 locaties in 2de jaar
 - PMN = potentieel mineraliseerbaar N door WUR
 - rond 1 november en 1 februari
 - Bodemlevenscreening (o.a. aaltjes, potwormen, springstaarten en mijten) door Koch – Eurolab
 - rond 1 november en 1 februari

Veldwerk

Door Jan Schoppers, Sovon

- 8 bezoeken/rondes tussen half november en half maart
- Route door veld én controleveld
- Invoer alle waarnemingen vogels (ook net erbuiten) en zoogdieren tablet en gewas op veldkaart

Voorlopige resultaten

	2015/16	2016/17
blauwe kiekendief	5	9
graspieper	247	1726
groenling	525	371
holenduif	281	515
kievit	204	556
kramsvogel	191	437
rietgors	54	109
veldleeuwerik	466	762
velduil	5	21

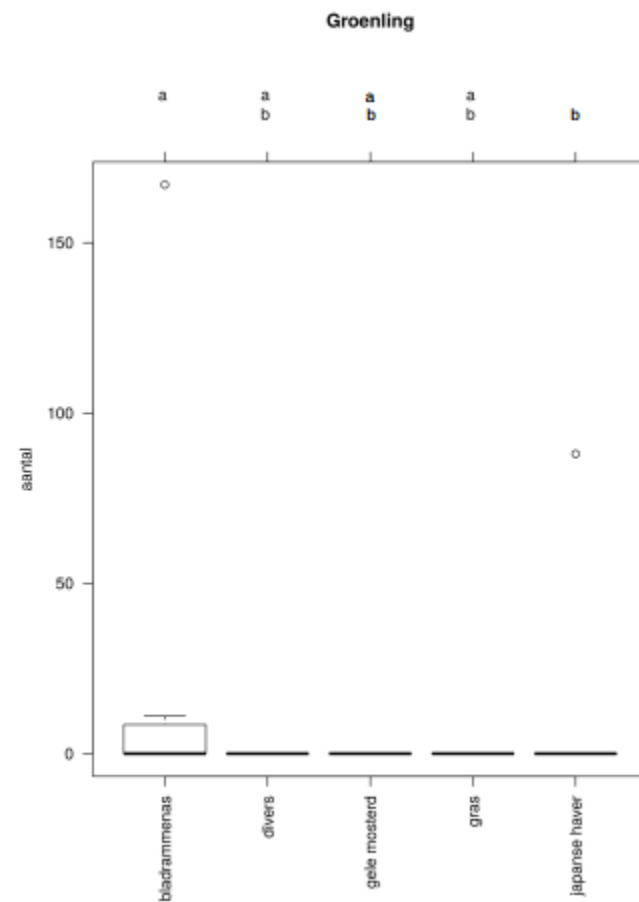

2015/16 controle & vang

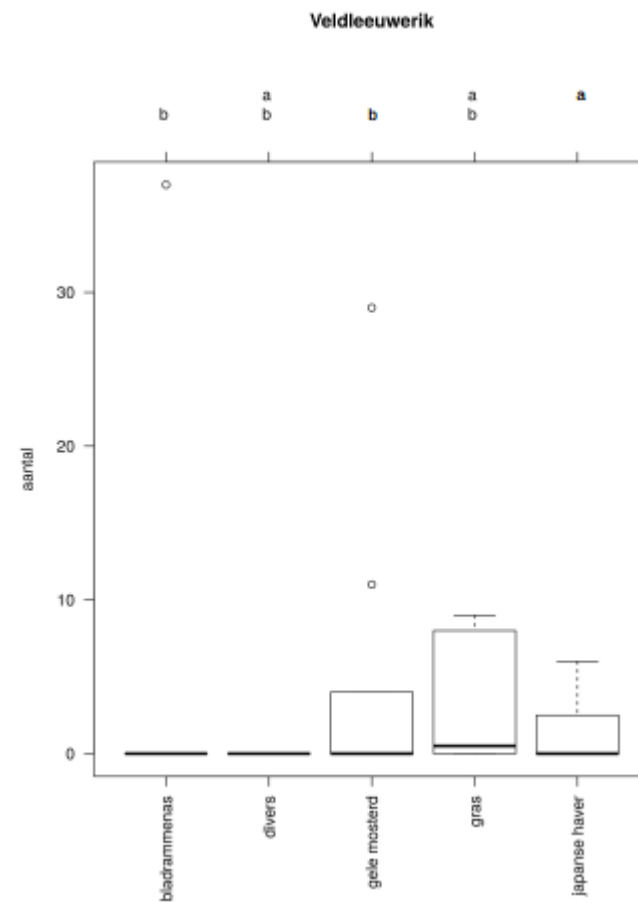
naam	c	v
Buizerd	0,85	1,31
Kievit	5,20	4,71
Watersnip	0,93	1,07
Holenduif	9,68	6,51
Veldleeuwerik	4,88	6,96
Graspieper	0,17	4,11
<i>Merel</i>	<i>0,20</i>	<i>1,20</i>
Kramsvogel	20,55	2,14
Zwarte Kraai	1,18	2,14
Groenling	0,74	37,94
Rietgors	0,25	3,09

id

Indrukken 2016/17

- Klepelen beperken want veel gewassen komen niet in zaad
- Maaien kan eventueel wel
- Graanstoppel meer promoten
- Zijn er verschillen tussen NOP & O-Flevo
- Biologische en niet-biologisch

Pilot vanggewassen

Flevolands Agrarisch Collectief

Bemonstering ongewervelden

Boki Luske

Louis Bolk Instituut

7 -14 november 2016

Flevolands Agrarisch Collectief

Japanse haver

Controles: zwart, net
geploegd, geëgd of
gezaaid

Mengsels

Methodes

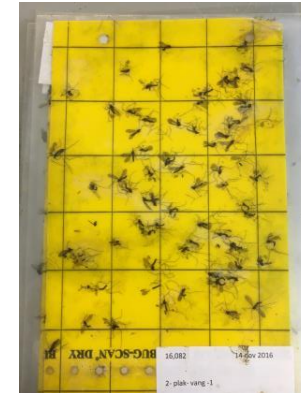
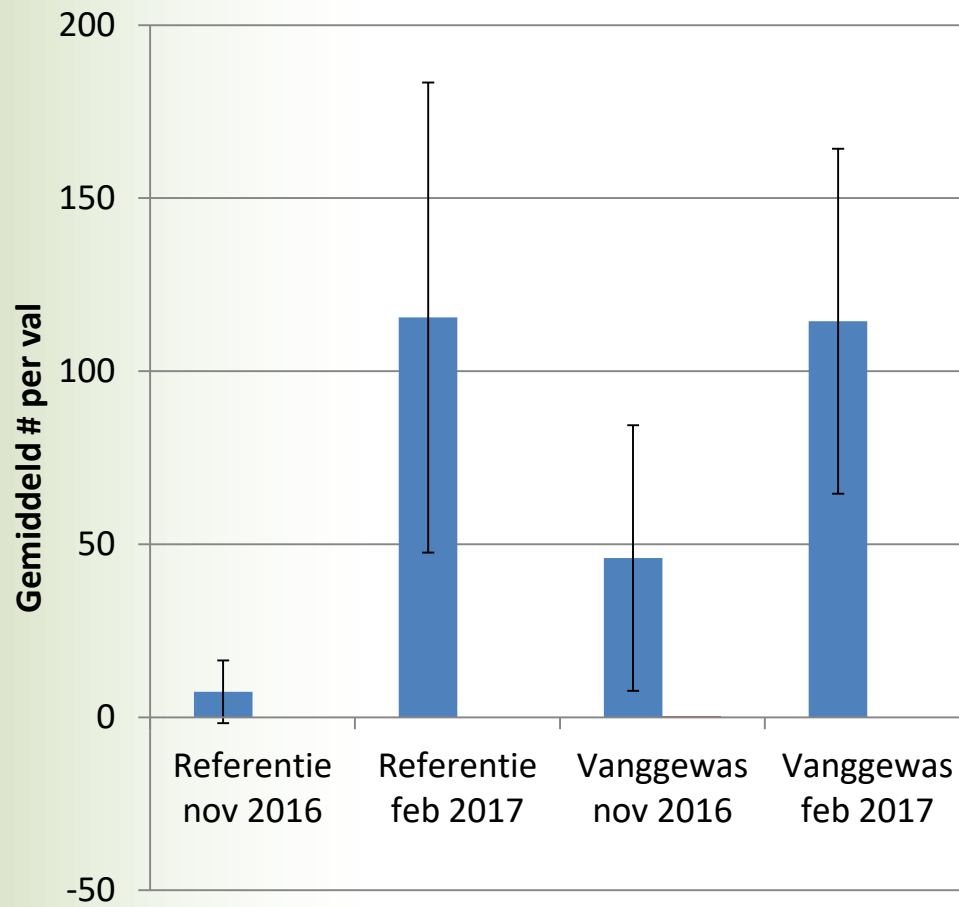
- Bodemvallen
- Vangschalen
- Plakvallen

Gele mosterd: op twee locaties 1,5 m hoog, in bloei

Resultaten plakvallen

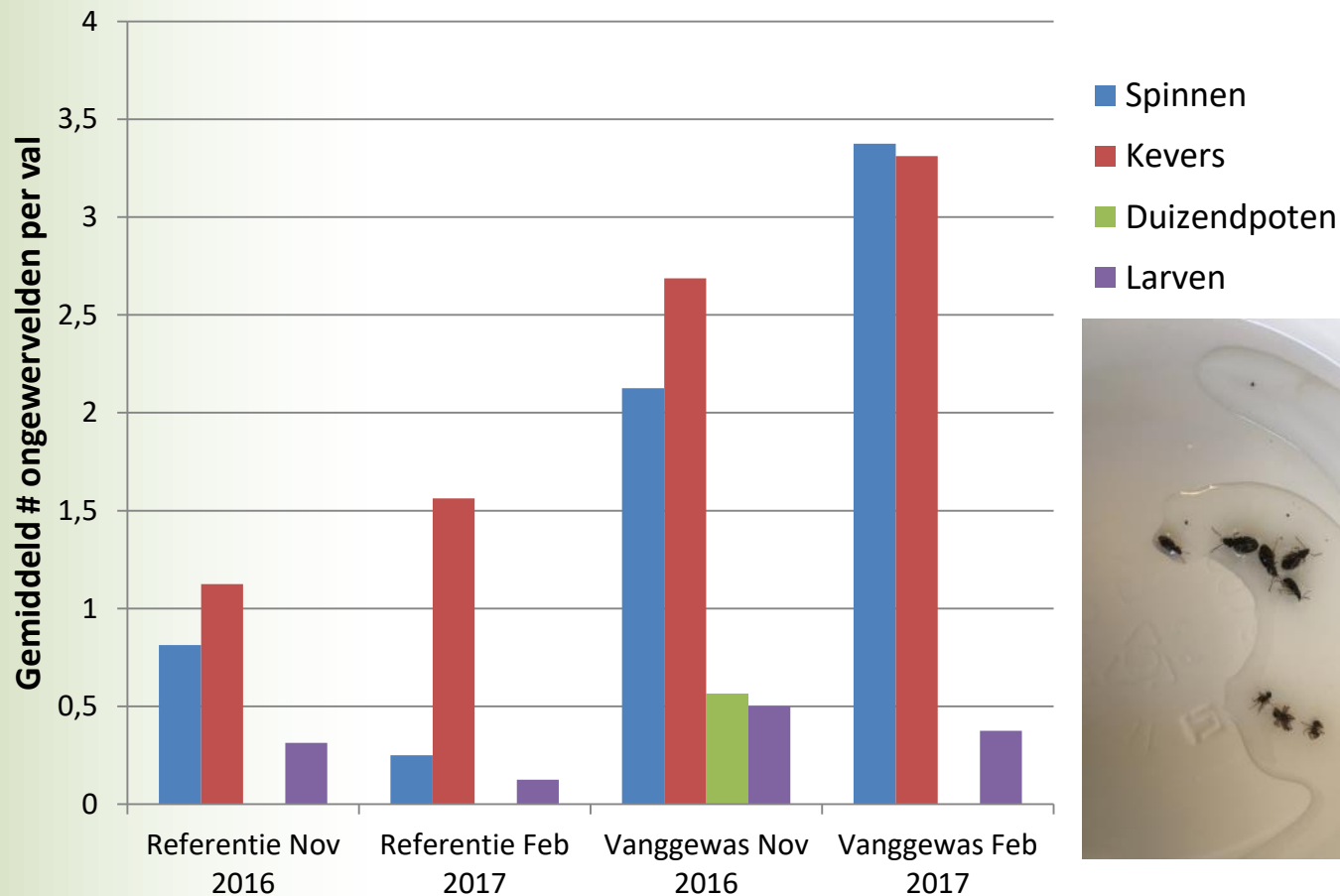
Flevolands Agrarisch Collectief

■ Vliegen en muggen

■ Sluipwespen

Resultaten bodemvallen

Door lage aantallen en grote verschillen per locatie, niet significant

Bodembiodiversiteit: monstername

ANLb - 7 april 2017

Potentieel mineraliseerbaar N

- door WUR
- mogelijke indicator voor bodemdiversiteit
- vooral voor lagere soorten
- eerste resultaten november 2016
 - gemeten in mg N / kg droge grond

gemiddelde

Zwart	30
Vanggewas	41
Gele mosterd	49
Bladrammenas	24
Haver	38
Mengsel	70

één locatie

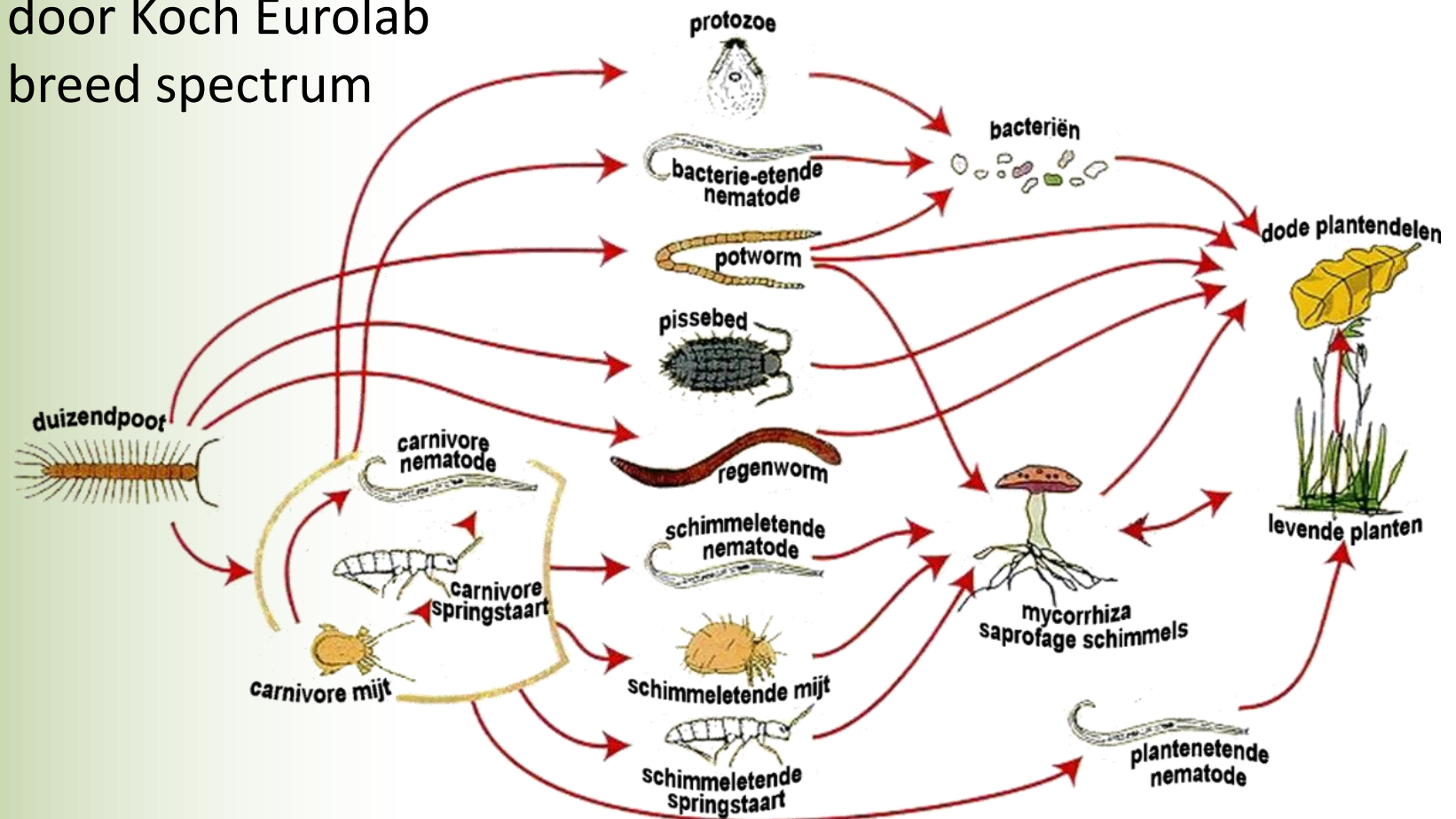
Zwart	44
Gele mosterd	56
Bladrammenas	42
Mengsel	75

Bodemlevenscreening

Flevolands Agrarisch Collectief

- door Koch Eurolab
- breed spectrum

Bodemlevenscreening

- eerste resultaten november 2016

- aantal / 0,1l of 100g grond

	protozoa	aaltjes			mijten
		roof	geen schade	schadelijk	
Zwart	5	20	1088	11	0,5
Vanggewas	5	24	1250	58	1,2
Gele mosterd	6	13	1500	53	1,9
Bladrammenas	6	37	1300	50	1,6
Haver	5	20	1000	50	1,1
Mengsel	5	25	1300	60	0,6
Zwart	4	10	800	60	0,4
Gele mosterd	6	20	1400	30	2,0
Bladrammenas	6	30	1600	40	2,4
Mengsel	5	40	2000	110	0,6

Varianten:

gemiddelde

één locatie

voorlopige conclusie

- Vanggewassen kunnen bijdragen aan het verhogen van de biodiversiteit
 - Voor bepaalde soorten vogels in combinatie met teeltwijze (bijvoorbeeld zaadvorming)
 - Voor meer ongewervelden (die kunnen dienen als voedselbron, maar ook landbouwkundig functioneel kunnen zijn)
 - Voor hogere variatie in ondergronds bodemleven (betere balans bodemvoedselweb?)

Afsluiting project

- Eindrapport zomer 2017
 - Te vinden op website FAC
- Voorstel voor invulling 'aanvullende beheervoorschriften' ANLb pakket 15d

Ervaring FAC

- Neem draagvlak boeren als vertrekpunt
- Geef duidelijk het doel aan, en zoek juiste balans tussen maatregel en inpasbaarheid bedrijfsvoering
- Dan groeit enthousiasme bij boeren
- **We willen door met dit project!**

